

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی تهران

دانشکده‌ی پرستاری و مامایی

بررسی اثربخشی شیوه‌ی آموزشی یاران در یادگیری بر سطح اضطراب و استرس
مادران کودکان مبتلا به فیبروز کیستیک

پایان‌نامه برای دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد

در رشته‌ی پرستاری کودکان

استاد راهنما: زهرا دانشور عامری

اساتید مشاور: دکتر ترانه تقوی و

دکتر انوشیروان کاظم نژاد

نگارنده: ثریا جعفری

۱۳۹۵

چکیده

زمینه و هدف: بیماری کودک به عنوان یکی از منابع اصلی اضطراب و استرس برای والدین به ویژه برای مادران در نظر گرفته شده است. اضطراب و استرس در نهایت موجب اختلال در مراقبت از کودک می‌شود، زیرا مادران مسئولیت مراقبت روزانه از کودک را بر عهده دارند. مطالعات اخیر اضطراب و استرس بالایی را در مادران دارای کودک مبتلا به فیبروز کیستیک نشان داده‌اند. اضطراب و استرس مادران با کاهش حس مسئولیت نسبت به مراقبت، آموزش و تغذیه برای کودکان خود در ارتباط است و اختلال روانی مادران بر سلامت کودک اثر می‌گذارد. فقدان اطلاعات مادران می‌تواند اضطراب و استرس قابل توجهی را در آنان به وجود آورد که توانایی مشارکت آنان را در امر مراقبت از کودک مختل کند. هدف از این مطالعه بررسی اثربخشی شیوه‌ی آموزشی یاران در یادگیری بر سطح اضطراب و استرس مادران کودکان مبتلا به فیبروز کیستیک است.

روش اجرا: در این مطالعه‌ی نیمه‌تجربی، ۸۶ نفر از مادران کودکان مبتلا به فیبروز کیستیک بستری در بیمارستان‌های کودکان شهر تهران با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. مادران به‌طور تصادفی به دو گروه آزمون (۴۴ نفر) و کنترل (۴۲ نفر) تقسیم شدند. مادران گروه آزمون به گروه‌های دو نفری تقسیم شدند و با استفاده از شیوه‌ی آموزشی یاران در یادگیری به همراه بوکلت، طی سه جلسه در طول یک هفته، آموزش دریافت کردند. داده‌ها از طریق پرسشنامه‌های اطلاعات دموگرافیک (۱۰ سوال) و اضطراب آشکار اشیپل برگر (۲۰ سوال) و فرم کوتاه استرس والدینی (۳۶ سوال) جمع‌آوری گردیدند. در ابتدا سطح اضطراب و استرس مادران با استفاده از پرسشنامه‌های اضطراب اشیپل برگر و فرم کوتاه استرس والدینی اندازه‌گیری شدند. گروه کنترل مراقبت‌های معمول روزانه را دریافت کردند. پس از انجام مداخله، مادران هر دو گروه مجدداً پرسشنامه‌ها را تکمیل کردند. نرم‌افزار آماری SPSS نسخه‌ی ۱۶ جهت آنالیز آماری داده‌ها استفاده شد و داده‌ها با آزمون‌های آماری تی مستقل و کای دو مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که مادران مورد پژوهش در دو گروه آزمون و کنترل از نظر متغیرهای جمعیتی شناختی از جمله جنسیت کودک، سن کودک، زمان تشخیص بیماری، مدت زمان بستری در بیمارستان، تعداد فرزندان خانواده، سن و میزان تحصیلات مادران، همگن بودند و اختلاف معنی‌داری بین دو گروه دیده نشد. قبل از مداخله، تفاوت معنی‌داری بین دو گروه در سطح اضطراب ($p=0/318$) و استرس ($p=0/602$) مادران وجود نداشت. بعد از مداخله، سطح اضطراب و استرس مادران گروه مداخله نسبت به گروه شاهد کاهش یافته است ($p<0/001$).

نتیجه‌گیری: نتایج نشان داد که بستری شدن کودک در بیمارستان یک واقعه‌ی پر از اضطراب و استرس برای مادران است. هم‌چنین بر طبق یافته‌ها، استفاده از شیوه‌ی آموزشی یاران در یادگیری، اضطراب و استرس مادران را کاهش می‌دهد. این مطالعه نشان داد که ما می‌توانیم بخش عمده‌ای از اضطراب و استرس مادران را با دادن آموزش و مشارکت مادران در مراقبت از کودک کاهش دهیم.

کلید واژه‌ها: یاران در یادگیری، اضطراب، استرس، فیبروز کیستیک

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

**Effectiveness of partners in learning education on levels of anxiety
and stress in mothers of children with Cystic Fibrosis**

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Master of Science
(MSc) Degree**

In

Pediatric Nursing

Supervisor:

Zahra Daneshvar Ameri

Consultants:

**Dr. Tarane Taghavi Larijani
Dr. Anushiravan Kazem Nejad**

Sorayya Jafari

2017

Abstract

Title: Effectiveness of partners in learning education on levels of anxiety and stress in mothers of children with Cystic Fibrosis

Purpose and field of study:

Child illness is considered as one of the main sources of anxiety and stress for parents especially for the mothers. Anxiety and stress will eventually cause disruption in the care of children, because mothers are responsible for the daily care of the child. Recent studies have shown high anxiety and stress in mothers of children with Cystic Fibrosis. Maternal anxiety and stress associated with a reduced sense of responsibility towards the care, education and nutrition for their children and mental disorders in mothers affect children's health. Lack of information in mothers can lead to considerable anxiety and stress that impair the ability of their participation in the care of the child. The aim of this study was to determine the effectiveness of partners in learning education on levels of anxiety and stress in mothers of children with Cystic Fibrosis.

Methodology:

In this quasi experimental study, 86 mothers of hospitalized children with cystic fibrosis in the pediatric hospitals in Tehran were selected by convenience sampling method. Mothers were randomly assigned to experimental group (n = 44) and control group (n = 42). Mothers in the experimental group were divided into pairs and received three sessions in one week education by partners in learning method by using the booklet. Data were collected through the demographic information (10 questions) and Spielberger state-trait Anxiety questionnaire (20 questions) and Parenting Stress Index-Short Form (36 questions). Initially the level of anxiety and stress of mothers in both groups was measured by using the Spielberger and Parenting Stress Index-Short Form questionnaires. Control group received the usual care. After the intervention, mothers in both groups, completed questionnaires. SPSS 16 was used for statistical analysis and data were analyzed by T test and Chi-squared test (X^2).

Findings:

Results show that mothers in two experimental and control groups in terms of demographic variables, including the child's sex and age, time of diagnosis, duration of hospitalization, number of children, the mothers of age and education were equal and mean difference no significant difference was found between the two groups. Before the intervention, no significant difference was found between the two groups in the level of anxiety and stress ($P>0/05$). After the intervention, the level of anxiety and stress in the intervention group was significantly decreased compared to the control group ($P<0.05$).

Conclusion:

Findings showed that child hospitalization is a stressful event for mothers. Also according to these findings, handling partners in learning education method reduced anxiety and stress of mothers with children with cystic fibrosis. This study show that we can relief major part of the anxiety and stress of mothers by giving them education and participation in child care.

Keywords: Partners in learning, Anxiety, Stress, Cystic Fibrosis